

Publicație a
comunității
evreilor din

Arad
Apare de câte
ori ne permit
posibilitățile...

Anul I, nr. 1,
februarie 2003

SHALOM



SHEMA ISRAEL, ADONAI ELOHEINU, ADONAI EHAD!
ASCULTĂ ISRAEL, DOMNUL E DUMNEZEUL NOSTRU, DOMNUL E UNUL!

Se distribuie
gratuit.
Donării în
vederea
suținerii
publicației
se primesc
la sediul
comunității,
str. Tribunul
Dobra nr. 10

Miracolul

Poate că nici o altă națiune asemenea celei evreiești nu a dăinuit atât sub semnul miracolului. În lunga sa istorie atestată, aflată mereu sub spectrul nimicirii, au apărut, de fiecare dată, fapte greu de înțeles pentru mintea omenească, fapte ce au făcut ca acest popor să dăinuie, indiferent de forța urgiilor ce amenință – după un calendar neștiut, însă nesfârșit – a-l ucide, a-l transformă într-un popor de sclavi, a-l face să piară prin totală asimilare. Momente salvatoare divine au apărut și în Egipt, și în Babilon, și în Europa. Azi, când scriu rândurile de față, când Tara Sfântă este din nou pusă sub semnul grozăvilor, odată cu amenințarea de război din zonă, sunt convins că va apărea iarăși mâna divină care va găsi calea de a-i salva pe frații noștri aflați întotdeauna atât de aproape de către un Saddam Hussein.

În Arad, diminuarea progresivă a comunității evreiești pare un proces ireversibil. Obștea noastră este micșorată drastic prin valurile de exod masiv a celor care au scăpat de holocaust, prin epuizarea biologică a puținilor rămași, prin căsătoriile mixte, în care, în mod firesc, canticitatea de iudaism este tot mai diminuată, odată cu trecerea generațiilor. Într-o perioadă când există o mare criză de spații în cimitirele orașului, doar în cele evreiești au mai rămas locuri de veci disponibile. Poporul evreu, care a supraviețuit prin carte, nu-și mai cunoaște aici Limba Legii. Toate datele ne duc, indiferent de ecumenismul sperat, la dizolvarea – într-o singură generație! – a tot ceea ce a însemnat iudaism în Arad, urmând ca sinagogile să se transforme în muzeu,

iar denumirile unor palate sau instituții publice să simbolizeze trecute și misterioase vestigii ale unei tradiții tot mai obscure.

Și totuși! Când totul pledează pentru o stingere lentă, în Arad s-a trezit ideea apariției unei foi a obștii. Credința în Cuvânt pare că moare ultima. Și, o dată cu ea, mai pâlpâie și candela speranței. Iar, când atâțea miracole s-au întâmplat într-o lume condusă după un riguros calendar al încercărilor, nădejdea se află într-un nou miracol. Despre care Maimonide spune: „Înțelepciunea Lui i-a cerut să producă creația în clipa când a făcut-o și ceea ce a produs să nu fie redus la neant, ca natura să nu-i fie cu nimic modificată, în afară de unele particularități pe care Domnul ar dorî să le schimbe și dintre care pe unele le cunoaștem, iar altele ne sunt încă necunoscute și în de viitor. Asta e ceea ce credem că e principiu fundamental al legii noastre” (Călăuă rătăciștilor).

N-am decât să credem – și suntem obligați să facem – că odată produși, n-o să fim reduși la neant, că natura nu ne va fi cu nimic modificată decât în unele particularități, pe care Domnul ar dorî să le schimbe. Iar pe cele care nu le cunoaștem și în de viitor să le aştepțăm. Schimbările acestea temporare reprezentă, după Maimonide, făgășul care tine, iată, de principiul fundamental al iudaismului.

Cât mai există iudaism, miracolul va veni. Iar această modestă foie arădeană, expresie a Cuvântului, își găsește rațiunea.

GHEORGHE SCHWARTZ



Vechea Sinagogă trăiește din nou!

Splendida Sinagogă Neologă, dată în folosință în anul 1834, deși dispune de peste 600 de locuri, s-a dovedit neîncăpătoare pentru cei care o frecventau în perioada interbelică și mai apoi în anii de după război. După emigrarea în masă a evreilor din Arad, date fiind și condițiile nefavorabile participării la viața de cult, activitatea sinagogală a cunoscut o continuă descreștere, ajungându-se ca din anii '70 să înceteze complet. Nu s-au mai efectuat lucrări de întreținere, iar parterul a fost folosit ca depozit. În anul 2000, cu forțele proprii ale comunității, s-a efectuat un minim de lucrări care să permită repunerea în stare de utilizare a Sinagogii. De atunci și până acum se aduc mereu îmbunătățiri menite să crește valențele acestei minunate zidiri, iar activitățile desfășurate aici se diversifică și cresc în amploare.

Amănunte în pag. 3



Israel, o democrație sub asediul

pag. 4

Israel, Țara Sfântă, țară promisă de Dumnezeu poporului evreu, leagăn al celor trei mari religii ale lumii... Israel, Stat Tânăr, devenit într-un timp istoric incredibil de scurt o mare putere... Israel, Țara care, dintr-un deșert arid, a fost transformată de evrei reveniți după 2000 de ani de exil, într-o grădină înfloritoare... Israel, Țară apărătoare cu sângele fiilor săi... Israel, o Țară aflată ca obiect al urii orabe a unor fanatici învățați de mici să ucidă... Israel, o picătură de democrație într-o mare de totalitarism... Israel, Țara în care oamenii se salută cu cuvântul SHALOM! (PACE!)...

De ce o foaie a comunității?

Se spune că un bun obicei evreiesc este de a răspunde la o întrebare cu o altă întrebare. Dacă ar fi să, ne conformăm acestuia, răspunsul la întrebarea de mai sus ar fi simplu: de ce nu?

Totuși, cunoscând faptul că realizarea unei publicații la un nivel măcar mulțumitor (nivel care pentru noi e insuficient) trebuie să răspundă unor nevoi reale și necesită multă pricepere, dăruire și nu în ultimul rând resurse financiare, consider că se impune un răspuns ceva mai fundamental. Pentru început, fie-mi îngăduit a face o foarte scurtă trecere în revistă a stării Comunității noastre:

Dacă la sfârșitul perioadei Holocaustului populația evreiască a Aradului numără peste 10.000 suflete, în prezent comunitatea noastră are în evidență mai puțin de 400 membri. Această drastică scădere numerică este urmarea emigrării masive a evreilor de la începuturile perioadei comuniste, România fiind singura țară din fostul lagăr socialist care a permis și uneori chiar favorizat emigrarea. Datorită politicii regimului comunista, dar și atitudinii unora din conducătorii comunității, majoritatea puținilor

evrei rămași în oraș au întrerupt orice legătură cu Comunitatea, ajungându-se la un moment dat la o situație în care, practic, viața comunitară era inexistentă.

În mod îmbucurător, în ultimii ani se poate vorbi de renașterea vieții comunitare, de angrenarea în diverse activități a unor intelectuali de marcă (din care poporul nostru niciodată nu a dus lipsă), de participarea deosebită de activă a puținilor tineri pe care îi avem, de participarea unui număr tot mai mare a enoriașilor din categoria celor de vîrstă mijlocie.

Activitățile noastre sunt diverse, începând de la cele destinate cunoașterii și păstrării nobilelor tradiții iudaice până la activități de club, conferințe, organizare de concerte de finală nivel artistic, gimnastică de întreținere, etc. (nu amintim aici activitățile legate de asistență socială, cămin de vîrstnici, cantină, cabinet medical, ajutor gospodăresc, etc., acestea fiind efectuate de către personalul angajat al comunității).

Spre satisfacția noastră, la multe din aceste activități participă și un număr însemnat de neevrei, relațiile noastre cu

frații noștri creștini fiind din cele mai bune.

Din această scurtă trecere în revistă să-și putea trage concluzia că putem fi mulțumiți cu nivelul atins și că eforturile noastre de acum înainte trebuie să îndepărteze doar spre menținerea acestuia. Această atitudine, caracteristică a sindromului „ne-am ajuns”, o considerăm însă profund dăunătoare.

În ideea de a colecta propunerile privind căile și metodele de diversificare și sporire a utilității și atraktivității acțiunilor noastre, cu scopul declarat de a motiva participarea unui număr mai mare de enoriași la viața comunitară, am organizat în cursul lunii noiembrie 2002 o întâlnire cu enoriași.

Una din cele mai valoroase propunerile lansate cu această ocazie a venit din partea enoriașei noastre Eva Bucur: să scoatem o foaie a comunității!

Completându-se această propunere și cu idei ale altor participanți, s-a conturat imaginea unei publicații care să umple golul existent în informațiile provenite din alte surse, privind în primul rând trecutul, prezentul și planurile de viitor ale

Comunității noastre, problemele personale sociale și economice ale enoriașilor și, nu în ultimul rând, informații privind evoluția situației din Tara Sfântă. În această foaie vom putea scrie noi despre noi și, indiferent de temă, orice altceva, care poate prezenta interes pentru colectivitate.

În acest context, se va putea scrie despre probleme ale vieții comunitare, despre religie, iudaism, de experiențe de viață (inclusiv cu publicare de fotografii), despre situația din Israel. De asemenea se pot publica oferte privind oportunități de afaceri, oferte matrimoniale, bancuri, etc.

Vom difuza foaia gratuit, atât timp cât resursele financiare ale Comunității o vor permite. În același timp, acceptăm cu mulțumiri orice donație făcută în acest scop. Cu multă bucurie constatăm că unii enoriași au și considerat necesar să doneze pentru susținerea editării.

Suntem un popor al cărții. Simțim nevoia să fim informați, să învățăm, să transmitem și altora lumina noastră. Iată deci, de ce, în completare la alte surse de informare, o foaie a Comunității!

IONEL SCHLESINGER

Creatorii

Decizia luată de conducerea comunității evreilor din Arad, urmare a propunerii venite din partea enoriașilor, de a edita din nou o publicație a comunității, a răscolit anumite sentimente profund impregnate în conștiința mea.

În acest context, am făcut niște conexiuni între trecut, prezent și viitor, rememorând unele din trăirile mele personale și încercând să definesc starea noastră actuală ca individ și ca națiune.

Identificarea evreilor ca națiune are la bază educația primă din fragedă copilărie. Din păcate, în anii copilăriei mele, toți evreii din Galut au avut parte și de o „educație” aplicată de un mediu ostil.

Fac parte din generația născută în anii 1930. Am locuit cu părinții într-o mică localitate din Ardeal, unde mai erau cca. 25 familiile de evrei. Comunitatea avea o sinagogă și un rabin, care era în același timp și învățător.

De la vîrsta de 5-6 ani, copiii învățau alfabetul ebraic pentru a putea citi rugăciunile la sinagogă. Mare mi-a fost mândria pentru faptul că, față de alți copii de la grădiniță, eu știam ceva în plus.

Acest plus însă mi-a adus și necazuri. La școală primară, când eu nu făceam cruce la rugăciunea de dimineață, eram tratat ca un străin. Din păcate nici un învățător nu s-a străduit să le explice elevilor motivarea mea. Pe atunci nu se cunoșteau națiuni precum toleranță, bună conștiință, etc.

Mai tragic au fost anii trăiți sub regimul fascist al lui Antonescu, când diferiți tulgani din localitate au căutat și au reușit să ne facă viață un chin, amenințându-ne zilnic cu moarte. Sloganul lor favorit „Moarte jidilor”, era deseori scris pe ușa prăvăliei tatălui meu. În final, prăvălia ne-a fost „confiscată”, eu am fost dat afară din școală, iar în 21 iunie 1941 a venit jandarmul din comună și ne-a obligat

să părăsim localitatea sub escortă. Ni s-a permis să luăm cu noi abia câteva lucruri de strictă necesitate.

Impreună cu câteva familii de evrei am fost escortați la Beiuș, reședința de atunci a județului Bihor. Acolo, pentru copiii evrei s-a înființat un Heider, unde, pe lângă învățătură, se încerca și videocarea traumelor sufletești suferite de aceștia.

Drumul la Heider era foarte periculos, deoarece la liceul „Iosif Vulcan” din localitate elevii erau învățați să-i urască pe evrei. S-a întâmplat ca eu și fratele meu mai mic să fim înconjurați de acești elevi și luati la pumni. Noi eram doi, iar ei vre-o săse vlăgani, mai în vîrstă decât noi. Am fost scăpați din mâna lor de un trecător, care i-a întrebăt: de ce loviți acești copii? Răspunsul lor a fost uluitor: „sunt jidani, au ucis pe Domnul nostru Iisus Christos!” Atunci am aflat că pe lângă etichetele de paraziți, înșelători, comuniști, o mai avem și pe cea de criminali.

Zilnic auzeam expresii de genul „afără cu jidani”, „să plece jidani în Palestina”, „jidani sug sângele altora”. Simțeam și groaza din sufletul părinților, care deja aflaseră despre felul în care fasciștii rezolvau „problema evreiască”.

Așa au fost vremurile și condițiile în care copiii din generația mea au traversat drumul spre maturitate. La maturitate, mulți din generația mea am crescut că după 23 august 1944 nu vom mai fi persecuți. Din păcate, speranța a fost desارتă. Totuși, inițial am avut posibilitatea de a ne înscrise în diferite organizații sioniste, cum au fost Hanoar Haționim, Habonim, Mizrahi, Gordonia, etc. În cadrul acestor organizații am învățat că singura posibilitate de a ne afirma ca națiune este prin redobândirea pământului sfânt Ereț Israel, redobândire pentru care

evreii se rugau de 2000 de ani. Având această educație pentru alia, majoritatea evreilor din Arad a ajuns în Israel.

Din prima clipă cu toții au dat de greutăți de tot felul. Primul președinte al statului Israel, Dr. Chaim Weizmann, a spus foarte clar: „Un stat nu este înmormânat unei națiuni pe un platou de argint”.

Această țară trebuia clădită cu orice preț. Așa s-a și clădit apoi Israelul, cu sânge și sudoare, aceasta fiind cea mai rezistentă „fundație” pentru o asemenea construcție.

Un cântec de Hanuca spune: „cu fiecare generație apare un nou erou și măntuiește națiunea”. Și fiindcă numărul de doisprezece, reprezentând triburile Israelului, are o valoare simbolică, doresc să amintesc numele a doisprezece eroi, cărora națiunea noastră trebuie să le rămână pe veci recunoscătoare: Iair Raheli, Emanuel Landau, Avraham Avigdorov, Zeruhavel Horowitz, Lazar Armoni, Emil Brig, Zvi Zibel, Ben-Zion Leitner, Ron Feller, Johai Ben-Nun, Simon Tov-Gana, Arie Atmoni.

O zicală folosită în Idiș spune: „e greu să fii evreu”. Din păcate și astăzi este la fel. În Canaan, țara promisă de Dumnezeu poporului evreu, se desfășoară o luptă aprigă între civilizație și barbarism. Încurajat de dușmani, Israelul e obligat să diminueze eforturile în direcția creierii de valori spirituale și materiale pentru a putea face față acțiunilor criminale ale unor fanatici demenți. Toate actele de violență ce au loc în Israel sunt emanări satanice, care vin din adâncul iadului sub forma unui uragan și care tot așa vor trece.

Va veni un nou început, când, după spusele Bibliei, o să curgă lapte și miere, iar Israelel va fi cǎrmuit prin grația lui Dumnezeu și voința poporului.

KOHN ALEXANDRU

Ai noștri veșnic tineri asistați...

După o viață de muncă, singuri pe lume, cu o pensie ce nu permite nici supraviețuirea, acești ultimi supraviețuitori ai perioadei Holocaustului sunt sprijiniți material, fondurile pentru aceasta provenind din generoasele donații ale evreilor din SUA, colectate și distribuite de către extraordinara organizație JOINT. Sprijinul moral, în diverse forme, le este oferit de către marea familie a Comunității. O parte din acești seniori, deși învățăți în vîrstă, sunt de o agerime spirituală de învidiat și continuă, în măsură puterilor, să participe la viața comunitară. Ne propunem ca în fiecare număr al publicației noastre să prezintăm pe scurt măcar una din aceste persoane atât de stimate de noi. Din păcate, spațiul limitat ne permite doar o foarte succintă prezentare, viața fiecărui subiect putând umple paginile unui roman. Acum: HELLER OLGA



Tânără de azi



Tânără de ieri

Dicuțăm în plăcuta ambianță a modestei sale locuințe. Totul aranjat cu bun gust, radiind un aer proaspăt... din trecut. Poze din tinerețe, poze de familie, poze pe pereți, în vitrină, poze peste tot. Radio pus pe știri, televizor, telefon, ziare. La curent cu toate nouățile. Povestește

sunt băiatul uneia din surorile sale și familia acestuia, care trăiesc în Canada și cu care ține legătura.

Este foarte mândră de realizările ei pe tărâm sportiv, ea practicând la nivel de performanță gimnastică, canotajul, înnotul, ciclismul, ski-ul. A făcut chiar și un curs de yoga, la ICEF București. Cu echipa de canotaj a clubului Hellas din Arad a obținut titlul de campion republican la rame 4+1 și 8+1.



Ridicată în slăvi de un gimnast, întâmplător tot evreu

Gimnastica acrobatică precum și cea ritmică, dar și înnotul, au făcut să aibă o ținută admirabilă, de învidiat.

A ieșit la pensie în anul 1967, din funcția de șef birou preț cost. De cca. 30 de ani este membră activă a comitetului voluntar de Doamne de pe lângă Comunitate. Până în toamna anului trecut, când într-un accident stradal și-a fracturat un picior, a participat activ la ședințele comitetului și chiar s-a ocupat de alți asistați. La ieșirea din spital, unde a fost internată de urgență după accident, a fost găzduită timp de trei luni la căminul comunității, unde, ca de altfel toti cei internați acolo, s-a bucurat de o atenție și o îngrijire deosebită. Complet refăcută, luna trecută a revenit la domiciliul ei. Este deosebit de mulțumită cu ajutoarele pe care le primește prin Comunitate (ajutor lunar bănesc, ajutor de iarnă, pachete de alimente, îmbrăcăminte, asistență medicală și medicamente la domiciliu, ajutor gospodăresc) și regretă doar faptul că nu mai poate participa la toate activitățile comunitare. Noi, la rândul nostru, nu putem decât să ne exprimăm bucuria pentru faptul că ne este dat să putem contribui la ameliorarea vieții unor asemenea oameni.

Fratele meu...

Părinții mei erau foarte tineri în anul 1944. Mama avea 20 de ani, tata 23. Aveau bilete, amândoi, pentru „Mefküre”, vaporul care trebuia să-i ducă în Palestina.

În drum spre Constanța, părinții mei s-au oprit la București. Mama era gravidă. Nefiind căsătoriți și pornind, practic, spre necunoscut, ei au hotărât că mama mea trebuie să avorteze. Pentru asta, se opriseră la București. S-au prezentat la un ginecolog, iar mama mea l-a avortat pe cel ce ar fi fost fratele meu.

Până mama și-a revenit îndeajuns pentru a putea porni la drum, vaporul Mefküre plecase. Cum mai era și un al doilea vapor cu aceeași destinație, s-au îmbarcat pe acesta. Vaporul se numea „Bülbül”. În drum spre Turcia, în mijlocul mării, pasagerii de pe Bülbül au zărit rămasiile vaporului Mefküre, care fusese torpilat.

În ultimii ani m-am gândit mult la această întâmplare. Tatăl meu era un foarte bun înotător. La nevoie, ar fi avut o sansă să ajungă la mal înnot, aşa cum făcuse (după cum mi-a povestit tata) campioana națională de înnot juniori a Ungariei, gravidă în luna a 8-a. Mama însă, pe atunci, nu știa deloc să înoteze. Dacă, în ciuda tuturor dificultăților, părinții mei s-ar fi hotărât să păstreze copilul și nu s-ar fi oprit la București, s-ar fi îmbarcat pe Mefküre! După scufundarea acestuia, mama s-ar fi înecat. Nu m-aș fi născut nici eu, nici fiicele mele.

Bielul meu frate a trebuit să nu se nască, pentru că astfel eu și fiicele mele să putem veni pe lume. Toate trei îi datorăm viață și măcar un mormânt pe care să putem pune o floare. Din păcate, el nu are nici măcar un nume...

EVA BUCUR SEBASTIAN

Evocări:

Cea mai frumoasă instituție...

Un emociionant exemplu privind modul în care, în timpuri grele, membri comunității evreilor din Arad au știut să-i ajute pe cei aflați în și mai mare nevoie, ne este oferit de articolul scris în anul 1945 de Pálfi Ernő, administratorul de atunci al căminului pentru bătrâni al comunității. Articolul a apărut la timpul respectiv în presa arădeană de limba maghiară. Traducere aparține D.nei Eva Bucur.

Deoarece spitalul evreiesc, devastat în luna septembrie a anului trecut în timpul ocupației horthyste, nu-și poate de atunci continua activitatea, pe bolnavii reveniți din taberele de muncă i-am cazat la infirmeria noastră, uneori căte 10-12 persoane simultan. În prezent tratăm 6 foști deportați dintre cei care acasă nu mai au pe meniu.

Budgetul Căminului Iubirii depășește de acum un milion de lei lunar. Proiectul de buget este cât se poate de nebulos. Sigură și doar suma pe care Comunitatea o plătește pentru bolnavii de la etaj. De restul se va îngrijii bunul Dumnezeu și oamenii buni.

Cheltuielile tot mai mari datorate scumpirilor și aprovisionarea de iarnă ce nu suferă amănare, ridică probleme serioase conducerii noastre, dar noi avem convingerea că vom răzbi și minunata noastră instituție, de care evreii Aradului au atâtă nevoie, nu va duce lipsă de nici unele. Conducerea Comunității și cea a Hevrei Kadisha vor face totul pentru aceasta. Dacă totuși nu se va putea asigura altfel supraviețuirea instituției, se va alcătui din nou „Organizația Prietenilor Căminului Iubirii”, care a contribuit și în trecut la menținerea netulburată a funcționării acesteia.

Am și avut mare nevoie de ea. Bătrânnii sositi la Arad în timpul evacuării au fost căzați de conducerea comunității la etaj. Unii dintre aceștia mai sunt și acum acolo.

Toată dotarea, rezervele alimentare și cele de lenjerie ale instituțiilor rechizitionate sau naționalizate au fost depozitate la Cămin. De aici se făcea și aprovisionarea cu lenjerie de foc a săracilor, precum și a instituțiilor și salariaților comunității.

Nota Redacției: cea mai bună dovadă a faptului că optimismul autorului articolului de mai sus a fost perfect justificat, este înșași existența prezentă a frumosului nostru Cămin pentru Vârstnici.

Vechea Sinagogă trăiește din nou!

Prima manifestare a fost organizată înainte de Iom Kipur, în 2000, și a

încântat de atmosfera incredibil de caldă creată de auditoriu extaziat de



Robert Brody (stânga) și Robert Max

constat dintr-un concert coral de muzică evreiască oferit de corul „Hakeshet” al tinerilor din Oradea, sub conducerea muzicală a lui Gyuri Vilan. A fost un succes peste așteptări, cei peste 500 de auditori fiind fermecati de frumusețea melodiilor, dar și de ambiantea extraordinară oferită de sinagogă. În anul 2001, la invitația comunității, dirijorul Robert Max și cantorul Robert Brody (ambii din Londra) au susținut în sinagogă un concert extraordinar, la care și-a dat concursul și corul filarmonicii de Stat din Arad. În repertoriu au figurat lucrări laice și liturgice. Frumusețea melenoului evreiesc, potențată de excepționala prestație a interpretilor a ridicat (la propriu) sala în picioare. De această dată, în Sinagogă au fost peste 600 persoane. Printre cei prezenti s-au numărat reprezentanții majoritatii confesiunilor religioase din Arad, conducătorii ai administrației și a unor instituții, reprezentanții ai partidelor politice. Cu acordul conductorii filarmonicii, fondurile colectate cu această ocazie s-au donat în beneficiul copiilor străzii. După acest concert s-a luat decizia de a se oferi de către comunitate arădeanilor, evrei și neevrei, măcar odată pe an, un asemenea regal muzical.

spectacol, dar și de primirea făcută de către membrii comunității, invitații noștri din Londra au promis să revină și pentru un alt concert.

Adevărata renaștere a Sinagogii s-a produs în primăvara anului 2002



Minunatul glas al copiilor înfrumusează sărbătorile...

când, din inițiativa și cu sprijinul direct al tinerilor din OTER și de la Talmud Tora, s-au creat condiții de organizare a Oneg Shabbat-urilor într-o anexă care comunică cu sala principală. Din păcate, din cauza lipsei posibilității de a încălzi Sinagoga, această activitate nu se poate desfășura aici în sezonul rece.

Mereu conștienți de plăcuta obligație de păstrare a frumoaselor tradiții iudaice, un număr tot mai mare de enoriași participă la aceste manifestări. Spre bucuria noastră, avem alături de noi și un număr

mereu crescând de nevoie, impresionați de frumusețea și profunzimea spirituală a ritualului desfășurat în acest inegalabil ambient.

Anexa amenajată de tineri, unde se oficiază

certul-de acum intrat în tradiția arădeană-de muzică evreiască, susținut de această dată de o orchestră profesionistă dirijată de maestrul Erwin Acel.

Când vedem Sinagoga plină, chiar dacă ocazia e



Kiddush

kiddush-urile, dă un plus de farmec sărbătorilor.

În anul 2002, de la toate slujbele ocazionate de Purim, Anul Nou iudaic 5763 și Hanuka au avut

creată de un concert și nu de vre-o sărbătoare propriu-zisă, ne cuprind o mare emoție, dar și un sentiment de satisfacție. Emoție, deoarece ne aducem aminte de părinții noștri dragi care frecventau acest lăcaș și a căror prezență o simțim vie în acele momente. Satisfacție, deoarece prin modesta noastră contribuție am reușit să repunem în valoare ceea ce înaintașii noștri au creat cu nu puține sacrificii.

Stim că noi suntem doar o verigă în lanțul care leagă trecutul de viitor și suntem conștienți de răspunderea ce ne revine în această calitate. Fără a putea face previziuni privind evoluția comunității noastre, ne străduim să lăsăm generațiilor următoare o Sinagogă vie!

loc în Sinagoga aceasta. În perioada sărbătorilor de toamnă a avut loc și con-



noastră, foarte mulți neevrei participă la acestea. De multe ori, numărul acestora, datorită diminuării numărului membrilor deplasabili ai comunității, a depășit cu mult numărul evreilor prezenți.

Un frumos exemplu de simțire ecumenică îl reprezintă participarea, la programele oferite cu ocazia unor sărbători ale noastre, a unor formații corale, dintre care cea a Liceului de Artă Sabin Drăgoi, condusă de D-na Director, Profesor Silvia Damian, înfrumusează an de an sărbătorile noastre.

Privind spiritul ecumenic dominant în Arad, trebuie amintită că edificatoare participă reprezentanților tuturor confesiunilor religioase din oraș la Ziua Internațională de Rugăciune, oficiată la

S-ar putea mai bine...

Cu multă bucurie și interes au primit enoriașii noștri inaugurarea, în anul ce a trecut, a centrului nostru comunitar. Acest centru are o sală de conferințe, o sală de audiuții muzicale, o sală de fitness, vestiar, grup sanitar, etc., toate dotate la standarde occidentale.

Mai mult, centrul e dotat și cu o bucătărie, destinată de preparării mânăcarurilor tradiționale evreiești. Spațiile existente se pot pune la dispoziția enoriașilor care vor să organizeze diverse reunii familiare (cum ar fi zile de naștere, receptii pentru invitați, etc). Toate aceste facilități sunt oferite de Comunitate gratuit, din fonduri provenite din donații. Pentru cei care doresc să practice gimnastică medicală, odată pe săptămână se asigură profesor de specialitate.



Aspect din sala de fitness

Centrul Comunitar găzduiește și cercul de Talmud Tora precum și activitățile OTER, tinerii având la dispoziție două computere cu posibilități de conectare la Internet.

Conducerea Comunității consideră că încă gradul de folosire al dotărilor existente e departe de a fi satisfăcător și așteaptă noi sugestii din partea membrilor privind activitățile care ar motiva o mai bună participare a acestora.

Din partea editorilor:

Fiind primul număr al unei serii de publicații care se vrea că mai aproape de cititor, am evitat să publicăm o mare diversitate de materiale, în ideia ca pentru numerele viitoare să colectăm observațiile și propunerile pe care sperăm că le veți formula. La fel, așteptăm de la cititor, evrei și neevrei, materiale scrise, fotografii, documente care se consideră că sunt în spiritul publicației noastre și pot prezenta interes pentru alții. Deoarece nici colectivul de redacție nu este definitivat, am evitat să publicăm numele celor care au contribuit la realizarea acestui număr (exceptând articolele semnate de autori).

Normalitatea

Relațiile statonice de comunitatea noastră cu cei de alte etnii, atât pe plan al schimburilor culturale cât și la nivel de cult sunt din cele mai bune. Același lucru se poate spune de relațiile cu organele administrației locale, precum și cu alte



Înalte Fete Bisericești, Primarul Aradului, reprezentanți ai altor etnii, onorează prin prezența lor o sărbătoare la Sinagoga Ortodoxă

structuri ale organelor de stat. De asemenea, relațiile cu media sunt corecte, reflectarea aspectelor legate de comunitatea evreiască în presă și televiziune fiind una continuă și obiectivă. Totodată conducerea comunității caută prin activitatea

propriu cât și prin mobilizarea membrilor să contribuie cât mai mult la dezvoltarea spirituală și economică a municipiului, aşa cum evreii de aici au făcut-o de la începuturile stabilirii pe acestea primitoare



Imagine simbol: sub cupola cu Steaua lui David a Sinagogii Neologe, I.P.S. Cristofor, Arhiepiscop al Pragăi și Cehiei, P.S. Dr. Timotei Seviciu, Episcopul Aradului, E.S. Dr. Ernest Neumann, Rabin al Timișoarei și Ionel Schlesinger, președintele Comunității (în pauza concertului de muzică evreiască)

meleaguri. Manifestările noastre culturale, care urmăresc popularizarea creației spirituale și a tradițiilor multimilenarului nostru popor, se bucură mereu de o caldă participare a celor de alte etnii. Datorită calității acestor manifestări, dar și aprecierii de care se bucură comunitatea



Reprezentanți confesiunilor religioase au citit, fiecare, pe rând, după ritualul propriu, câte un pasaj din Biblie

Biserica Creștină Ortodoxă din cartierul Bujac.

Deosebit de emoționantă pentru noi a fost evoluția, la acest eveniment, a corului Bisericii Catolice, care a interpretat, cu textul în patru limbi (ivrit, română, maghiară și germană) cântecul "Shalom Alehem".

Cum în repetate ocazii am afirmat, din punct de vedere al bunelor relații interetnice, Aradul se poate constitui într-un model al unui oraș european. De fapt, această stare este cea care asigură și progresul cât mai rapid al unei colectivități, ea este starea de normalitate.



Trei formații corale reunite la o serbare de Hanukkah la Sinagoga Ortodoxă

Scurtă istorie

Pentru cei care nu au timp sau posibilitatea de a intra în detaliile mai profunde ale conflictului Israelo-Arab, redăm mai jos o sinteză publicată pe Internet de Udi Ohana. Nu este o istorie exhaustivă a Orientului Mijlociu și nici nu tratează toate aspectele conflictului, dar e suficientă pentru formarea unei imagini generale.

Stăpânirea evreilor asupra Țării Israelului începe odată cu cucerirea acesteia de către Joshua, în anul 1250 î.e.a. (înaintea erei actuale).

Începând cu anul 587 î.e.a. și până la anul 313 e.a. (era actuală) a urmat un șir lung de cotropiri ale teritoriului de către supraputerile imperiale de atunci (Babilon, Persia, Grecia, Roma). Populația evreiască rezidentă a fost virtual distrusă de Romani, care au redenumit Judeea „Palestina”, cu scopul de a sterge toate semnele identificării evreilor cu Tara Israel. Cuvântul „Palestina” se crede că a derivat din „Filistini”, un popor marin antic de origine greacă care a colonizat coasta sudică a Canaanului în secolul 12 î.e.a.

Arabii au cucerit Palestina cu mai mult de două milenii după ce evreii au început să trăiască pe aceste teritorii. Stăpânirea Arabă a durat între 636 e.a.- 1099 e.a. Din 1917 până în 1948 aici a fost dominion Britanic. În această întregă perioadă (de la 587 î.e.a. și până în zilele noastre) aici nu a existat niciodată o cultură sau o limbă Palestiniană, cum nu a existat nici o țară numită Palestina guvernată de Palestiniani. Pentru milenii, regiunea cunoscută ca Palestina a fost o zonă neglijată, desert și focal de malarie, cu un minuscul teren cultivat și puțini locuitori. După invazia arabă din secolul 7, Araba a devenit treptat o limbă vorbită de cei mai mulți locuitori ai zonei, deși acest teritoriu nu a fost niciodată o țară exclusivă. Niciodată pe acest teritoriu nu a existat un stat independent arab sau „palestinian”.

În anul 1947, Adunarea Generală ONU a delimitat pe teritoriul Palestinei niște suprafete pentru două state: unul Arab și unul Evreu. Peste 80% din suprafața oferită statului evreu a fost desert, în timp ce Arabilor le-au fost oferite largi suprafete de pământ fertil în West Bank și în nordul Galileei.

Dacă statele arabe ar fi acceptat acest plan de împărțire, un stat independent Arab-Palestinian și-ar sărbători acum cea de a 55-a aniversare.

Ce s-a întâmplat?

Acceptarea planului de împărțire ONU de către statele arabe ar fi însemnat recunoașterea dreptului de existență ca stat suveran al Israelului. Acest fapt nu a fost acceptat de către statele arabe. Decizia arabă a fost de a invada și a distrugă statul Israel născut în anul 1948, iar războiul care a urmat a creat problema refugiaților.

Responsabilitatea pentru rezolvarea acestei probleme ar fi trebuit să rămână pe umerii celor care au creat-o. După războiul din 1948, statele arabe ar fi putut reabilita pe refugiați arabi, integrându-i în diversele state arabe părăsite cu această ocazie de evrei persecutați (evrei au plecat 260 mii din maroc, 14 mii din Algeria, 56 mii din Tunisia, 35 mii din Libia, 89 mii din Egipt, 4,5 mii din Siria, 50 mii din Yemen și Aden, 129 mii din Irak).

Ce s-a întâmplat?

O rână tratată se vindecă. Una netratată devine mai profundă și se întinde. Statele arabe au perpetuat problema refugiaților, cu scopul de a focaliza continuu ura asupra Israelului. Între 1948 și 1967 arabilii palestinieni rezidenți în West Bank și în fața Gaza au fost guvernați de Iordanie, respectiv de Egipt. În această perioadă arabilii palestinieni niciodată nu au cerut independență

de la Iordanie sau de la Egipt, dar nici din partea acestor state arabe nu a existat vre-o voință de a le acorda independență.

De ce?

Statele arabe au format Liga Arabă, unul din scopurile declarate ale acesteia fiind și găsirea unei soluții problemei palestiniene. De peste 20 ani, această Ligă nu a făcut nimic concret pentru a soluționa problema.

De ce?

OEP-ul (Organizația de Eliberare a Palestinei) a fost format în 1964, cu trei ani înainte ca fața Gaza să fie ocupată de Israel, în timpul războiului de 6 zile (război care, ca și toate celelalte războaie ale Israelului au fost portate mișcările de statele arabe, cu scopul declarat de a nimi statul Israel).

Până aceste teritorii au fost sub stăpânire arabă, oare care a fost scopul acestei organizații de „eliberare”?

Incepiturile procesului de pace

-26 martie 1979: Israelul și Egiptul semnează tratatul de pace.

-26 aprilie 1982: Israelul încheie retragerea din Sinai

-30 octombrie 1991: Conferința de pace de la Madrid privind Orientalul Mijlociu, între Israel, Siria, Liban, Iordanie și Palestiniani. Negociările dintre Israel și Palestiniani s-au bazat pe o formulă în două etape: un aranjament provizoriu privind autogovernarea, care urma să fie urmat de negocieri privind statutul definitiv.

-13 septembrie 1993: tratatul de la Oslo, semnat de șeful OEP, Yasser Arafat și Primul Ministrul Israelian, Yitzhak Rabin. Israelul ar fi fost de acord cu retragerea trupelor sale din fața Gaza și din West Bank, mai puțin din Hebron, agreeind o autogovernare Palestiniană în aceste teritorii. În „Scrisoarea de recunoaștere reciprocă” anexată acordului, OEP a fost recunoscut ca reprezentant legitim al arabilor palestinieni, iar OEP a recunoscut dreptul la existență al statului Israel.

-25 iulie 1994: Israelul și Iordanie au semnat tratatul de pace.

În timp ce Israelul se pregătea de alegerile din 1996, o serie de atentate sinucigașe au fost efectuate de către Hamas în Jerusalem și în alte orașe israeliene. Susținătorii păcii din Israel s-au simțit total înșelați. Likudul a ajuns la putere și procesul de la Oslo și-a găsit sfârșitul.

Conducerea Palestiniană, în particular Yasser Arafat, poartă în bună parte răspunderea pentru înterruperea procesului de la Oslo, violând condițiile tratatului: importând arme, având forțe de securitate mult mai mari decât cele convenite și neașezând bazele unui regim democratic.

-23 octombrie 1998: între Israel și OEP se semnează Memorandumul de la Wye River.

-4 septembrie 1999: se semnează între Israel și OEP memorandumul de la Sharm-el-Sheik, reiterându-se obligația celor două părți de a implementa pe deplin cele convenite în septembrie 1993. De acum Arabilii Palestinieni se află sub autogovernare în orașele Bethlehem, Jenin, Nablus, Qualqilya, Ramallah, Tulkarm, o parte din Hebron și din 450 de sate.

-11-26 iulie 2000: Conferința de la Camp David. Aici, Israelul a făcut Arabilor Palestinieni cea mai bună ofertă făcută vreodată.

Arafat a dat înapoi.

Ceea ce se întâmplă în Israel de la izbucnirea noii Intifade, se știe.

Totuși, se consideră că pacea este realizabilă dacă Arabilii Palestinieni își însușesc două noțiuni fundamentale:

1. „Totul sau nimic” contravine conceptului negocierii

2. Statul Israel nu are „termen de expirare”

Israel, o democrație sub asediul

Continuare din pagina 1

Ilustrativ pentru unicitatea situației din Israel și a modului cum sistemul democratic funcționează este următorul material primit de la Ambasada Israelului, intitulat „Israel-o democrație sub asediul”:

Campania electorală atinge culmile sale. Diferitele partide și-au ales candidații, agențiile de publicitate au înțețit acțiunile strategice propuse de conducătorii campaniei. Bruse, totul s-a opri. Este ora 7.30 a.m. și în Ierusalim un atentator sinucigaș s-a detonat în interiorul unui autobuz. Este în totul ororul de vârf de dimineață, o vreme când mulți copii iau autobuzul spre școală. Mass Media raportează 11 morți și mulți răniți. Sistemul de telefoni cellulară este aproape depășit de mamele care încearcă să-și contacteze copiii și de copiii care sună acasă pentru a spune că sunt bine. Din păcate, nu fiecare reușește să vorbească.

Abia câteva ore mai târziu pare că Israelul a revenit la normal. Campania electorală și-a recăstigat vigoarea. Puține sări ar putea, confruntându-se ani de-a-rândul cu un asemenea terorism brutal, să rămână o veritabilă democrație și mai ales într-o regiune unde majoritatea vecinilor sunt sub regim dictatorial.

Intr-adevăr, criticii Israelului tind să uite că el este o insulă de democrație, cu diverse partide politice, o presă liberă și justiție independentă, incluzând Curtea Supremă care uneori desfințează chiar și deciziile Cabinetului. Este o societate a dezbatelor publice vii, dezbatere care atinge cele mai importante probleme ale securității naționale și însuși viitorul existenței statului. Această situație a Israelului de democrație sub asediul, pună în față să o serie de dileme privind raportul optim

între nevoia de păstrare a securității și nevoia protejării drepturilor civile. Această problemă nu este doar a Israelului: ea a fost pusă deseori și mai ales după 11 septembrie 2001. Întreaga lume democratică trebuie să se întrebe în ce măsură dorința de respectare a drepturilor civile poate influența negativ măsurile de protejare a cetățenilor inocenți că și a securității proprii făți. În Israel, pe fundalul conflictului Israelo-Palestinian, această problemă are o semnificație tot mai mare.

Înălță doar un exemplu din sutele de dileme cu care democrația Israeliană trebuie să se confrunte: serviciile de securitate au aflat că un atentator sinucigaș este pe cale să arunce în aer un autobuz plin cu civili inocenți. Armata a ridicat blocade rutiere în efortul de a intercepta bomba umană. Au fost unii care au privit verificarea atență a automobilistilor ca pe o violare a dreptului lor la liberă deplasare. Este dreptul la viață a pasagerilor autobuzului inferior dreptului de a călători liber al celor care au fost întăriți de blocajul rutier?

Curtea supremă a Israelului a dat acestei dileme un răspuns clar: „Drepturile omului nu pot obține o protecție deplină, ca și cum aici nu ar fi terorism, iar securitatea statului nu poate primi protecție deplină ca și cum aici nu ar fi drepturi ale omului. Este nevoie de un echilibru delicat și sensibil. Aceasta este prețul democrației. Este scump, dar merită. Aceasta întărește statul și asigură un sens năzuințelor sale.” (Inalta Curte de Justiție, 3 septembrie 2002).

Aceasta este realitatea complexă a democrației vestice în epoca terorismului: democrația sub asediul

perpetuu Mussolini și care în mega-lomania sa crede că va intra în istorie ca și George Washington al Palestinei. Această epavă agramată, care atunci când l-am întrevăiat nu a fost capabil să formuleze o propoziție completă pentru a face convergență fluidă. Astfel că, pentru a punem totul la locul său, pentru a scrie și a publica articolul a trebuit să depun un uriaș efort și am concluzionat că în comparație cu el chiar și Ghaddafi pare un Leonardo da Vinci. Acest fals luptător, care totdeauna umblă în uniformă ca și Pinochet, niciodată îmbrăcat civil și care în ciuda acestui fapt nu a participat la nici o bătălie. Războiul este ceva în care trimitem, cum întotdeauna a trimis, pe alii să facă pentru el. Acest incompetent pompos care joacă rolul de șef de stat, a cauzat căderea negocierilor de la Camp David, mediate de Clinton. Nu-Nu-Eu-Vreau-Jerusalem-Tot-Pentru-Mine. Acest etern minciinos care a avut un moment de sinceritate numai când (în particular) a negat dreptul la existență al Israelului, și care, aşa cum am scris în carte mea, se contrazice pe sine la fiecare cinci minute. El totdeauna joacă la două capete și minte chiar când îl întrebă că și ceasul, aşa că nu puteți avea încredere în el niciodată! Niciodată!

Găsește rușinos că Observatorul Romano, ziarul Papii-un Papă care nu de mult a introdus în Zidul Plângerii o scrisoare de scuze față de evrei-acuza de exterminare oameni care au fost exterminati cu milioane de către creștini. De Europeani. Găsește rușinos că acest ziar neagă supraviețuitorilor acestui popor (supraviețuitorii care încă mai au tatuat pe braț numărul din lagăr) dreptul de a reacționa, de a se autoapăra, de a nu fi din nou exterminați.

Găsește rușinos că în numele lui Iisus Christos (un evreu fără de care ei toți ar fi someri), unii preoți flirtează cu asasinii celor din Jerusalem care nu pot merge să mănânce un pizza sau să cumpere ceva alimente fără teama de a fi aruncăți în aer.

Găsește rușinos că ei se află de partea celor care au înăuntrat terorismul, ucigându-ne în avioane, în aeroporturi, la Olimpiade, și care astăzi se distrează ucigând jurnaliști vestici. Împușcându-i, răpindu-i, tăindu-le gâtul, decapitându-i.

Găsește rușinos că mai ales din vina Stângii (mă gândesc la Stânga care și-a inaugurat congresele aplaudândul pe reprezentanțul OEP-ului, conducător în Italia al Palestinianilor care doresc distrugerea Israelului), evreii din orașele Italiane sunt din nou îngrijorați. Si în orașele Franceze și Olandeze și Daneze și Germane e același lucru. Găsește rușinos că evreii trebuie să fie îngrijorați la trezerea golanilor îmbrăcați în atențori sinucigași, la fel cum au fost îngrijorați pe vremea Krissostalnachtului, noaptea în care Hitler a dat frâu liber vânătorii de evrei.

Găsește rușinos că din obediță față de stupidă, dezonoranta, dar extrem de profitabilă modă a „corectitudinii politice”, obișnuinții oportunității-sau mai corect spus obișnuinții paraziți-exploatării Pacea lumii. Că în numele Pații Mondiale, mai nou asortat cu cuvinte ca Dragoste și Umanism, aceștia absolvă o singură parte de ură și bestialitatea ce o caracterizează. Că în numele pacifismului (citește conformism) incită oamenii care sunt confuzați, ori nevinovați ori intuimăți. Îi înșeala, îi corupă, îi duc înapoi cu o jumătate de secol la vremurile stelei galbene de pe mâne.

Găsește rușinos că presa face același lucru, este indignată pentru faptul că tancurile Israeliene încercuiesc Biserica Nativității în Bethlehem, dar nu este indignată că în interiorul aceleiași biserici două sute de teroriști Palestinieni (printre care și diferenți conducători ai Hamas și Brigăzilor Al-Aqsa), înarmați cu arme automate, muniție și explozivi sunt „musafiri” nedoriți de către călugări (călugări care sunt aprovisionați cu apă minerală și borcană cu miere chiar de către soldații de pe acele tancuri).

Găsește rușinos că mulți Italiani și mulți Europeani au ales ca etalon standard pe gentlemanul (așa e politicul a se spune) Arafat. Acești nimeni, care multumită banilor familiei regale Saudite îl joacă pe întrevoia de păstrare a securității și nevoia protejării drepturilor civile. Această problemă nu este doar a Israelului: ea a fost pusă deseori și mai ales după 11 septembrie 2001. Întreaga lume democratică trebuie să se întrebe în ce măsură dorința de respectare a drepturilor civile poate influența negativ măsurile de protejare a cetățenilor inocenți că și a securității proprii făți. În Israel, pe fundalul conflictului Israelo-Palestinian, această problemă are o semnificație tot mai mare.